

DRAMATIS CANES

AGATHA	een oude labradoodle
ATHENA	een bruine dwergpoedel
ATTICUS	een imposante mastino napoletano, met watervalwangen
BELLA	een Deense dog, Athena's beste roedelmaatje
BENJY	een vindingrijke en achterbakse beagle
BOBBIE	een onfortuinlijke duck tolling- retriever
DOUGIE	een schnauzer, bevriend met Benjy
FRICK	een labrador
FRACK	een labrador, Fricks nestgenoot
LYDIA	een kruising tussen een whippet en een weimaraner, gekweld en nerveus
MAJNOUN	een zwarte poedel, korte tijd 'Lord Jim' of kortweg 'Jim' genoemd
MAX	een vuilnisbakje met een bloedhekel aan poëzie
PRINCE	een vuilnisbakje dat poëzie bedrijft, ook wel Russell of Elvis genoemd
RONALDINHO	een vuilnisbakje dat de neerbuigendheid van mensen betreurt
ROSIE	een Duitse herder-teef, heeft een hechte band met Atticus

Een weddenschap

Op een avond in Toronto waren de goden Apollo en Hermes in de Wheat Sheaf Tavern. Apollo had zijn baard laten groeien tot die tot op zijn sleutelbeenhing. Hermes, die netter op zichzelf was, was glad geschoren, maar zijn kleding was onmiskenbaar die van een aardbewoner: zwarte spijkerbroek, zwartleren jack, blauw overhemd.

Ze hadden gedronken, maar het was niet de alcohol die hen bedwelmde. Het was de aanbidding die hun aanwezigheid teweegbracht. In de Wheat Sheaf Tavern hing de sfeer van een tempel, en dat streelde de goden. In de heren-wc stond Apollo een oudere man in zakenkostuum toe enkele delen van hem te betasten. Dit genoegen, intenser dan enig genot dat de man ooit had gekend of nog zou kennen, kostte hem acht jaar van zijn leven.

Terwijl ze in de taverne waren, begonnen de goden een onsamenhangend gesprek over de aard van de mensheid. Ze spraken voor de lol Oudgrieks en

Apollo betoogde dat mensen, als wezens, beter noch slechter waren dan andere wezens, beter noch slechter dan, pakweg, vlooien of olifanten. Mensen, zei Apollo, hebben geen uitzonderlijke verdiensten, hoewel ze zich superieur achten. Hermes nam het tegenovergestelde standpunt in; betoogde dat, om maar iets te noemen, de manier waarop mensen creëerden en symbolen gebruikten, interessanter was dan, pakweg, het complexe gedans van bijen.

‘Menselijke talen zijn te vaag,’ zei Apollo.

‘Dat mag zo zijn,’ zei Hermes, ‘maar daar zijn mensen des te gemakkelijker door. Moet je die mensen hier nou hóren. Je zou zweren dat ze elkaar begrepen, terwijl ze geen van allen enig idee hebben wat hun woorden daadwerkelijk voor de ander betekenen. Hoe kun je weerstand bieden aan zo’n farce?’

‘Ik zei ook niet dat ze niet gemakkelijk waren,’ antwoordde Apollo. ‘Maar dat zijn kikkers en vliegen ook.’

‘Als je mensen met vliegen gaat vergelijken, dan komen we nooit ergens. En dat weet je best.’

In perfect Engels, zij het met een goddelijk accent – dat wil zeggen, in Engels dat elke gast in de taverne hoorde in zijn of haar eigen accent –, zei Apollo: ‘Wie gaat onze drankjes betalen?’

‘Dat doe ik wel,’ zei een arme student. ‘Sta mij dat alstublieft toe..’

Apollo legde een hand op de schouder van de jongeman.

‘Mijn broer en ik zijn je dankbaar,’ zei hij. ‘We hebben elk vijf Sleemans gehad, dus je zult tien jaar lang honger noch gebrek kennen.’

De student knielde neer om Apollo’s hand te kussen en kwam er, toen de goden weg waren, achter dat er honderden dollars in zijn zakken zaten. Sterker, zolang hij de broek die hij die avond droeg bezat, zou hij meer geld in zijn zakken hebben dan hij ooit kon uitgeven, en het duurde op de kop af tien jaar voordat het ribfluweel ervan tot onherkenbare flarden verging.

Buiten de taverne liepen de goden in westelijke richting over King Street.

‘Ik vraag me af,’ zei Hermes, ‘hoe het zou zijn als dieren menselijke intelligentie hadden.’

‘Ik vraag me af of ze net zo ongelukkig zouden zijn als mensen,’ antwoordde Apollo.

‘Sommige mensen zijn ongelukkig, andere niet. Hun intelligentie is een lastig geschenk.’

‘Ik durf er een jaar dienstbaarheid om te verwedden,’ zei Apollo, ‘dat dieren – welk dier je ook kiest –, als ze menselijke intelligentie bezaten, nog ongelukkiger zouden worden dan mensen al zijn.’

‘Een aards jaar? Die weddenschap neem ik aan,’ zei Hermes, ‘maar op voorwaarde dat ik win als ook maar één van die wezens aan het eind van zijn leven gelukkig is.’

‘Maar dat is een kwestie van toeval,’ zei Apollo. ‘De beste levens eindigen soms slecht en de zwaarste gelukkig.’

‘Dat is waar,’ zei Hermes, ‘maar je kunt niet weten wat een leven is geweest voor het voorbij is.’

‘Hebben we het nu over gelukkige wezens of gelukkige levens? Nee, laat ook maar. Ik stem hoe dan ook in met je voorwaarden. De menselijke intelligentie is geen geschenk. Het is een zo nu en dan nuttige plaag. Welk dier kies je?’

Het toeval wilde dat de goden niet ver verwijderd waren van de dierenkliniek aan Shaw Street. Toen ze daar ongezien en onmerkbaar naar binnen gingen, troffen ze er voornamelijk honden aan: huisdieren die daar om diverse redenen een nachtje waren achtergelaten door hun eigenaren.

‘Zal ik ze hun herinneringen laten behouden?’ vroeg Apollo.

‘Ja,’ zei Hermes.

Hierop schonk de god van het licht ‘menselijke intelligentie’ aan de vijftien honden in de kennel achter in de kliniek.

Ergens rond middernacht vroeg Rosie, een Duitse herder, zich terwijl ze aan haar vagina likte af hoe lang ze zou blijven waar ze nu was. Vervolgens vroeg ze zich af wat er was geworden van het laatste nest dat ze had geworpen. Het leek plotseling enorm oneerlijk dat je al die moeite deed om pups te krijgen om ze vervolgens zomaar uit het oog te verliezen.

Ze stond op om wat water te drinken en aan de harde brokken te ruiken die voor haar waren achtergela-

ten. Terwijl ze het eten met haar neus door de ondiepe bak duwde, kwam ze er tot haar verbazing achter dat de bak niet op de gebruikelijke manier donker was, maar in plaats daarvan een vreemde kleur had. De bak was verbijsterend. Hij was gewoon een soort bubblegumroze, maar aangezien Rosie die kleur nooit eerder had gezien, zag die er prachtig uit. Tot haar stervensuur zou geen enkele kleur die overtreffen.

In de kooi naast Rosie lag een grijze mastino napoletano die Atticus heette te dromen van een uitgestrekt veld dat, tot zijn vreugde, wemelde van de kleine harige beestjes, duizenden beestjes – ratten, katten, konijnen en eekhoorns –, die over het gras bewogen als de zoom van een jurk die werd weggetrokken, tot net buiten zijn bereik. Dit was Atticus' lievelingsdroom, een terugkerend genoegen dat er altijd mee eindigde dat hij vrolijk een tegenstribbelend wezentje naar zijn geliefde baasje bracht. Zijn baasje nam het wezentje dan aan, sloeg het tegen een steen, aaide Atticus vervolgens over zijn rug en zei zijn naam. Altijd, altijd was de droom zo geëindigd. Maar vannacht niet. Vannacht kwam het, terwijl Atticus een van de wezentjes in zijn nek beet, in Atticus op dat dat wezen pijn moest voelen. Door die gedachte – levendig en nooit eerder vertoond – ontwaakte hij uit zijn slaap.

In de hele kennel ontwaakten honden uit hun slaap, geschrokken van vreemde dromen of zich plotseling bewust van een of andere ondefinieerbare ver-

andering in hun omgeving. De honden die niet hadden geslapen – het is altijd lastig om in slaap te komen als je van huis bent – stonden op en liepen naar de deur van hun kooi om te zien wie er was binnengekomen, zo menselijk voelde deze stilte. Eerst nam ieder van hen aan dat zijn of haar nieuwe blik op de wereld uniek was. Pas geleidelijk aan werd duidelijk dat ze de vreemde wereld waarin ze nu leefden deelden.

Een zwarte poedel die Majnoun heette, blafte zachtjes. Hij stond stil, alsof hij nadacht over Rosie, die in de kooi tegenover de zijne zat. Maar in feite dacht Majnoun na over het slot op Rosies kooi: een lange lus aan een schuifgrendel. De lange lus lag tussen twee stukken metaal die de grendel in wezen op zijn plek hielden en de kooideur afsloten. Het was simpel, elegant en effectief. En toch hoefde je, om de kooi te openen, alleen de lus maar op te tillen en de grendel naar achteren te duwen. Manjoun ging op zijn achterpoten staan, stak een voorpoot uit zijn kooi en deed dat. Hij had er een paar pogingen voor nodig en het ging onhandig, maar na een tijdje was zijn kooi van het slot en duwde hij de deur open.

Hoewel de meeste honden begrepen hoe Manjoun zijn kooi open had gekregen, waren ze niet allemaal in staat dat ook te doen. Daar waren uiteenlopende redenen voor. Frick en Frack, twee labradors van een jaar oud die een nachtje in de kliniek waren achtergelaten om gecastreerd te worden, waren te jong en ongeduldig voor de deurtjes. De kleinere honden

– een chocoladebruine dwergpoedel die Athena heette, een schnauzer die Dougie heette en een beagle, Benjy genaamd – wisten dat ze fysiek niet in staat waren bij de grendel te komen en piepten gefrustreerd tot hun kooi voor hen werd opengemaakt. De oudere honden, een labradoodle die Agatha heette in het bijzonder, waren te moe en verward om helder te kunnen denken en aarzelden om voor de vrijheid te kiezen, zelfs nadat hun kooideur voor hen was opengemaakt.

De honden bezaten uiteraard al een gemeenschappelijke taal. Het was taal teruggebracht tot haar essentie, een taal die draaide om sociale status en fysieke behoefte. Ze begrepen allemaal de cruciale frasen en gedachten ervan: ‘vergeef me’, ‘ik ga je bijten’, ‘ik heb honger’. Natuurlijk veranderde het feit dat de honden primaatdenken was opgelegd de manier waarop ze tegen elkaar en in zichzelf spraken. Bijvoorbeeld: waar ze hiervoor geen woord voor ‘deur’ hadden gehad, begrepen ze nu dat ‘deur’ een ding was dat losstond van de behoefte aan vrijheid die je had, dat ‘deur’ onafhankelijk van honden bestond. Merkwaardig genoeg was het woord voor ‘deur’ in de nieuwe taal van de honden niet afgeleid van de deurtjes van hun kooi, maar van de achterdeur van de kliniek zelf. Die achterdeur, groot en groen, werd geopend door op een metalen stang te duwen die hem bijna in tweeën deelde. Het geluid van de metalen stang als je erop duwde was een luid, galmend ‘klak’. Vanaf die nacht waren de hon-

den het erover eens dat het woord voor ‘deur’ een klak moest zijn (met de tong tegen het verhemelte), gevolgd door een zucht.

Het zou een understatement zijn te zeggen dat de honden in verwarring waren. Als ze ‘in verwarring’ waren toen ze die verandering in hun bewustzijn ervoeren, wat waren ze dan toen ze, nadat ze de kliniek allemaal via de achterdeur hadden verlaten, uitkeken over Shaw Street en plotseling begrepen dat ze hulpeloos vrij waren, dat de wereld zich voor hen uitstrekte als een chaos van lawaai en geuren, die nu meer voor hen betekenden dan ooit tevoren?

Waar waren ze? Wie moest hen nu leiden?

Voor drie van de honden eindigde de vreemde episode hier. Agatha, die voortdurende en afgrijselijke pijn leed en in de kliniek was achtergelaten om haar in te laten slapen, zag er de zin niet van in om verder met de anderen mee te gaan. Ze had een goed leven gehad, drie nestjes gekregen en derhalve al het respect gekregen dat ze nodig had van de teefjes die ze soms tegenkwam als ze uit was met haar bazinnetje. Ze wilde niets weten van een wereld waarin haar bazinnetje geen rol speelde. Ze ging voor de deur van de kliniek liggen en liet de anderen weten dat ze daar zou blijven. Ze wist niet dat die beslissing haar dood zou betekenen. Het kwam niet in haar op – dat kón niet – dat haar bazinnetje haar haar dood alleen onder ogen zou laten zien. En het ergste was dat de mensen die in de kliniek werkten haar niet vriendelijk behandelden

toen ze haar de volgende ochtend vonden – samen met de vuilnisbakjes Ronaldinho en Lydia. Ze vierden hun frustratie op Agatha bot, deden haar pijn toen ze haar naar de zilverkleurige tafel brachten waarop ze haar moesten laten inslapen. Een van de medewerkers gaf haar een klap toen ze haar kop optilde en probeerde hem te bijten. Zodra ze de tafel zag, wist ze dat het einde gekomen was en in haar laatste momenten deed ze vruchteloze pogingen om duidelijk te maken dat ze haar bazinnetje wilde zien. In haar verwarring blafte Agatha telkens opnieuw hees het woord voor ‘honger’, tot haar geest haar lijf verliet.

Hoewel Ronaldinho en Lydia langer leefden dan Agatha, was hun eind bijna net zo ongelukkig. Ze waren allebei in de kliniek achtergelaten voor kleine kwaaltjes. Ze werden allebei naar huis gestuurd, naar hun dankbare eigenaren. En in allebei de gevallen vergiftigde hun nieuwe manier van denken wat tot dan toe (of zo herinnerden ze het zich althans) een idyllisch en relatief lang leven was geweest. Ronaldinho woonde bij een gezin dat van hem hield, maar na zijn terugkeer uit de kliniek begon het hem op te vallen hoe neerbuigend de gezinsleden deden. Het overduidelijke bewijs dat Ronaldinho veranderd was ten spijt bleven ze hem als niet meer dan een speeltje behandelen. Hij leerde hun taal. Hij ging zitten, staan, voor dood liggen, rolde om of bedelde al voor ze de commando's helemaal hadden uitgesproken. Hij leerde het fornuis uitdraaien als de fluitketel